

Komplexnost, jednotné řízení a perspektivnost vědecké práce

Major Slavomír Kučera

Požadavek dalšího zvýšení úlohy vědy při budování socialistické společnosti je v současné době jedním z ústředních problémů, k jehož vyřešení se v našem státě a v celém socialistickém táboře provádí a připravuje celá řada závažných opatření.

Názor na současnou a perspektivní úlohu vědy nejlépe vyjádřil s. Kosygin ve svém referátu na všesvazové konferenci vědeckých pracovníků SSSR: „Soudobá věda se stále více přetváří v materiálně výrobní sílu. Přitom tempo rozvoje techniky musí převyšovat tempo růstu výroby a věda se musí rozvíjet rychleji než se rozvíjí technika“ (Krasnaja zvězda 13. června 1961).

Požadavek zvýšení úlohy vědy při budování vyspělé socialistické společnosti se plně vztahuje i na armádu, která je její neoddělitelnou součástí. V naší lidové armádě se výrazně odráží proces společenskoeconomického rozvoje, což také zdůrazňuje požadavky na vědeckost řešení s tím spojených problémů. Zvýšené požadavky na úlohu vědy v oblasti vojenství jsou pochopitelně především zdůrazněny revolučními změnami vnášenými do ozbrojeného zápasu nukleárními zbraněmi, raketovou technikou, všestranným rozvojem automatizace a mechanizace a dále tím, že reakční imperialistické kruhy vytrvale připravují rozpoutání nové války.

Zabezpečení vysoké obranyschopnosti státu a budování moderní armády socialistického typu vyžaduje řešit s náležitou vědeckostí a perspektivností řadu složitých problémů.

Proto v současných podmínkách je rozvoj vědecké práce více než kdy jindy důležitým předpokladem soudobosti naší armády a předpokladem dalšího zkvalitňování organizačnické a řídicí činnosti na všech stupních.

Současné podmínky pro rozvoj vědecké práce v naší armádě a pro uplatnění požadavku cílevědomého a jednotného řízení

V organizaci, řízení a plánování vědecké práce je dnes ústředním problémem zabezpečení náležité perspektivnosti, spojení vědy s praxí, vzájemné koordinovanosti všech vědních oborů a usměrnění jejich jednotného úsilí na komplexní vyřešení nejdůležitějších problémů.

To jsou v současné době problémy celostátního charakteru i problémy celého socialistického tábora. Pokoušejí se je řešit i kapitalistické státy celého světa, i když různým způsobem a s různými výsledky.

Neřešíme tedy tyto problémy v armádě náhodně, ale v souvislosti s tím, jak se řeší nebo předpokládají řešit v rámci socialistického tábora a našeho státu.

Řešení všech uvedených problémů v naší armádě je neobvykle obtížné, což kromě jiného potvrzuje i to, že pokusy o jejich řešení nepřinášely v minulosti uspokojivé výsledky. Přesto bylo vykonáno i v naší armádě na tomto úseku již mnoho práce a dosavadní zkušenosti spolu se zkušenostmi

čerpanými od ČSAV a Sovětské armády, dávají předpoklady k vyřešení i nejobtížnějších otázek.

Snaha dosáhnout perspektivnosti plánování ve vědě a v řešení vědeckých úkolů narážela v minulosti kromě malých zkušeností na objektivní, těžko překonatelné obtíže, mezi něž nutno počítat i slabší perspektivnost v budování naší armády, tendence k dogmatismu a úzkému praktikismu a nedostatku teoreticky a odborně připravených kádrů.

Rovněž nedůsledná aplikace zásadních usnesení strany a vlády na podmínky armády bránila tomu, aby obecně platné požadavky na zvědečnění celého života naší společnosti byly v plném rozsahu promítnuty do naší armády. I když se požadavek perspektivnosti a vědeckosti neustále zdůrazňoval, nebyla k tomu prováděna dostatečně účinná praktická opatření, zejména pokud jde o zabezpečení dostatku kádrů a praktických podmínek pro vědeckou práci, kde je situace stále velmi nepříznivá.

Poměrně dlouhé ujasňování zásadních změn v charakteru a hlavních rysech příští možné války rovněž nedovolovalo získat správný výhled do budoucna.

V současné době je možné konstatovat, že pro rozvoj vědecké práce vůbec i pro rozvoj vědecké práce v naší armádě jsou podstatně příznivější předpoklady.

V nejbližší době bude rozpracována perspektiva rozvoje socialistického tábora i perspektiva budování socialismu v našem státě do roku 1980. Sovětská vojenská věda rozpracovala zásadní názory na charakter příští možné války a jsou k dispozici již i některé úvahy k dalším perspektivám vývoje vojenství. Zatím co v minulosti jsme se zamýšleli, jakým směrem se bude armáda vyvíjet, jsme v současné době již v procesu vcelku ujasněných kvalitativních přeměn.

Pro vyřešení otázek plánování, řízení a koordinace vědecké práce v naší armádě je významná i skutečnost, že ČSAV již rozpracovala a částečně i prověřila ucelený systém a metody plánování a řízení vědecké práce v našem státě.

Smyslem těchto opatření bylo zejména vytvořit předpoklady pro plnění základní směrnice dané XI. sjezdem KSC, tj. dosáhnout předstihu vědeckých znalostí před potřebami společnosti. Na úseku řízení vědecké práce v našem státě bylo nejvýznamnějším opatřením přijetí nových zásad plánování, zejména pak stanovení sedmnácti komplexních úkolů, jejich členění na stěžejní úkoly a potom na hlavní problémy. Stanovení konkrétní náplně jednotlivých částí státního plánu i jejich operativní řízení bylo svěřeno nově vytvořeným orgánům, v nichž jsou zastoupeni pracovníci všech základních typů pracovišť, tj. pracovišť akademie, škol, resortních a podnikových výzkumných ústavů. Nový systém plánování a řízení vědecké práce v ČSSR je vysoce oceňován v SSSR zejména proto, že může podstatně pomoci k účinnému soustředění úsilí všech vědních oborů na vyřešení rozhodujících vědeckých problémů.

V SSSR se však k zabezpečení jednotného úsilí koordinovanosti a zabezpečení dalšího rozhodného pokroku v rozvoji vědy v současné době projednávají a řeší daleko odváznější a rozhodnější opatření. Proto se systém řízení vědecké práce v ČSSR předpokládá dále zdokonalit aplikací letošního usnesení ÚV KSSS a Rady ministrů SSSR o opatřeních ke zlepšení koordinace vědeckovýzkumných prací ve státě a o činnosti akademie věd SSSR (uveřejněno v časopise „Krasnaja zvezda“ 12. 4. 1961). V tomto směru byly již provedeny předběžné úvahy a zahájeny přípravné práce.

Ústřední výbor naší strany kromě toho připravuje na konec letošního roku konfe-

renci k otázkám rozvoje vědecké práce na úseku společenských věd, od níž lze očekávat ujasnění řady otázek a také rozhodná opatření k dalšímu rozvoji vědecké práce na tomto úseku, která budou závazná i pro naši armádu.

V souladu s požadavkem podstatně rychlejšího rozvoje vědy a s vytýčením komplexních úkolů se připravují opatření k reorganizaci a podstatnému zvýšení kapacity vědeckovýzkumné základny v našem státě. Zde pravděpodobně dojde k značně zvýšenému tempu růstu než se předpokládalo třetím pětiletým plánem. V současné době se rozpracovává také plán rozvoje vědeckovýzkumné základny do roku 1980. K dosažení světové úrovně v tempu růstu vědeckovýzkumné základny a k zabezpečení správného poměru v tempu rozvoje vědy k tempu rozvoje techniky a výroby se navrhuji mimořádná opatření jak v přípravě dostatečného počtu a zabezpečení kvality vědeckých kádru, tak pro zabezpečení rozvoje vědeckých pracovišť.

Dalším poučením k tomu, jakým způsobem se dívat na požadavky vzrůstající na rozvoj vědecké práce v naší armádě jsou opatření provedená v nedávné době v Sovětské armádě. I tam bylo nově upraveno řízení vědecké práce a vyzdvížen její význam nejen vytvořením řídicích orgánů s vysokou pravomocí, ale i různými opatřeními k rozvoji armádní vědeckovýzkumné základny a k podstatnému zvýšení úlohy vědy při řešení otázek obrany státu a budování sovětských ozbrojených sil. Tato opatření se nepochybně ještě prohloubí v důsledku nových usnesení ÚV KSSS a Rady ministrů SSSR.

Jestliže v současné době ještě není známa konkrétní forma řízení vědy v našem státě a orgány, které budou k tomu vytvořeny nebo reorganizovány, bude velmi prospěšné všimnout si zásad usnesení ÚV KSSS a Rady ministrů, jehož cílem je uvést organizační formy řízení vědy v soulas s novými úkoly. Proto se ukládá provést zásadní přestavbu systému řízení vědecké práce a vědeckovýzkumných zařízení ve státě.

Příčiny nedostatků v práci Akademie věd SSSR a ostatních vědeckovýzkumných zařízení jsou do značné míry spatřovány v tom, že ve státě neexistuje celostátní orgán, který by prováděl koordinaci vědeckého výzkumu. Proto se vytváří Státní výbor Rady ministrů SSSR pro koordinaci vědeckovýzkumných prací v čele s předsedou výboru — náměstkem předsedy Rady ministrů SSSR.

Pro studium nejdůležitějších problémů, spojených s rozvojem vědy a techniky a stanovení hlavních směrů vědeckého výzku-

mu ve státě se vytváří Vědecká rada státního výboru Rady ministrů SSSR pro koordinaci vědeckovýzkumných prací. Státnímu výboru Rady ministrů SSSR pro koordinaci vědeckovýzkumných prací se ukládá vytvořit spolu s Akademii věd SSSR, zainteresovanými svazovými republikami, ministerstvy a správami vědecké rady pro jednotlivé problémy, složené z nejvýznamnějších vědců a specialistů.

Radám ministrů svazových republik a Státnímu výboru Rady ministrů SSSR pro koordinaci vědeckovýzkumných prací se ukládá provést reorganizaci řízení vědeckovýzkumných zařízení.

Jak z usnesení vyplývá, jde hlavně o to, aby bylo dosaženo těsnějšího spojení vědy s výrobou, zvýšením významu základního vědeckého výzkumu a lépe využito všech vědeckých kapacit země.

Při posuzování těchto opatření je třeba ovšem chápat, že vztahy mezi jednotlivými

institucemi na úseku vědecké práce v SSSR jsou mnohem složitější a mnohonásobně objemnější než u nás. Proto při aplikaci v našich podmínkách je třeba si více všimnout zásad připravovaných opatření než jejich forem. Aplikace těchto zásad má však i pro naši armádu neobyčejný význam.

Závěrem k rozboru podmínek pro cílevědomé a jednotné řízení vědecké práce v naší armádě nutno uvést, že je neobyčejně příznivá ta okolnost, že již v době, kdy se rozpracovávají a přijímají zásadní opatření pro rozvoj vědy v SSSR a v našem státě, přistoupilo velení armády k důkladnému rozboru situace a perspektivy na tomto úseku. Konference k otázkám vědecké práce v naší armádě bude moci na základě znalostí hlavních zásad a možností aplikace řešit zabezpečení rozvoje vědecké práce v naší armádě souběžně s řešením celostátních problémů a mnohde i s předstihem.

Jak zabezpečit realizaci požadavků perspektivnosti, jednotného úsilí a efektivnosti vědecké práce v naší armádě

Z opatření prováděných v SSSR a v našem státě vyplývá, že za důležitý předpoklad cílevědomého řízení vědecké práce je považováno její jednotné a komplexní řízení správně zaměřené k nejbližším i perspektivním potřebám praxe.

Podívejme se, jaký je v pochopení a realizaci požadavků jednotného plánování a řízení v naší armádě současný stav a jaká konkrétní opatření by bylo možné a účelné učinit v nejbližší době.

Cinnosti vědecké rady MNO byly položeny dobré základy pro vzájemnou koordinovanost všech oblastí vědecké práce v armádě i pro plánovitost a perspektivnost vědecké práce, avšak důsledná koordinace při praktickém řešení všech úkolů nebylo dosud dosaženo. Roztržštěnost úsilí po jednotlivých vědních oborech a úsecích zůstává tedy v podstatě i nadále. Některé úkoly jsou sice zahrnuty v plánu vojenskovědecké práce, plánu technického rozvoje i v plánu společenskovědního výzkumu jako úkoly společné, vyžadující spolupráci a koordinaci. Jsou to například úkoly týkající se otázek velení, automatizace a mechanizace, válečné ekonomiky, pedagogiky, psychologie a výcviku. To všechno však nutno považovat pouze za počáteční dílčí úspěchy ve snaze zabezpečit komplexní řešení důležitých úkolů. Důsledky tohoto stavu se nepříznivě projevují v kvalitě výsledků vědecké práce, v nejasnosti správných koncepcí a mnohde i v nesprávném zaměření výzkumu. Chybí tedy jednotné hledisko při řešení různých úkolů a jednotné cíle. Závažné však je také

to, že se důsledky této situace nepříznivě promítají i do organizátorské a řídicí práce, že je omezena možnost plného a všestranného využití vědeckých poznatků v praxi. Kromě toho na stávající nejasnosti a obtíže v určení správného směru a proporcí rozvoje vědecké základny a přípravy vědeckých kádřů.

Kromě rozboru situace na úseku jednotného a cílevědomého řízení vědecké práce uvnitř armády je nutné si všimnout stavu spolupráce s celostátní vědeckovýzkumnou základnou. Všeobecně je možné konstatovat, že izolovanost vědecké práce v armádě od celostátních vědeckých úkolů nebyla ještě zcela překonána. Po důkladném prozkoumání potřeb, možností a účelu bude nutné vypracovat a s ČSAV a jinými rezorty souhrnně projednat opatření k zabezpečení těsnějšího sepětí vědecké práce v armádě s celostátní vědeckou základnou.

Žádoucí je další zapojení vědeckých pracovníků z armády do práce v kolektivních komplexních úkolů a radách stěžejních úkolů státního plánu. Nutná bude aktivnější účast armády na tvorbě celostátních plánů vědeckovýzkumných úkolů a na jejich ročních zpřesňováních s cílem zajistit řešení úkolů majících význam pro obranu státu, navázat na celostátní úkoly, vhodné jich využít a zabezpečovat soustavnou spolupráci při řešení společných nebo blízkých problémů.

Velmi důležité a oprávněné jsou též požadavky k zajištění dokonalejší koordinace v rámci spojeného velení a k systematické

tějším využívání sovětských zkušeností. Domníváme se, že na tomto úseku bude nejspříhodnější cestou iniciativní projednání hluboce promyšlených komplexních úkolů vědecké práce sestavených pro naši armádu.

Z předchozího rozboru vyplývá závěr, že bez jasného vytyčení komplexních a stěžejních úkolů nelze dospět k správnému a vědeckému plánování, ani správně řešit celkový systém řízení vědecké práce v naší armádě, budování vědecké základny a přípravu vědeckých kádřů.

Určit správné komplexní úkoly je však problém obtížný. V ČSAV se k vytyčení takových úkolů dospělo teprve po několikaletých úvahách a usilovné práci širokých kolektivů. Proto bude účelné takovéto úkoly nastínit a diskutovat k nim i v našem odborném vojenském tisku.

Ještě před vyjádřením názorů na volbu komplexních úkolů bude však užitečné pokusit se formulovat, co má být smyslem a obsahem plánování vědecké práce. Pak nám jasně vyvstane skutečnost, že základem správnosti všech opatření k rozvoji vědy musí být hluboce promyšlený komplexní plán.

Domníváme se, že cílem plánování vědecké práce v armádě je soustředit hlavní síly a vytvořit podmínky k splnění hlavních úkolů, jež vyžaduje obrana státu v současné době i v blízké budoucnosti a k vytvoření potřebného předstihu vědeckých znalostí před potřebami obrany státu a života vojsk. Proto nelze dále setrvávat na dosud značně náhodné a nekoordinované tvorbě úkolů.

Jž samo plánování musí odrážet objektivní zákonitosti a tendence v rozvoji vědy. Musí tedy být prováděno na vědeckém základě a vyplývat z důkladné analýzy rozvoje všech vědních oborů, ze změn ke kterým dochází ve vojenství a ze současných potřeb obrany státu a socialistického tábora.

Plánování a řízení vědy a výzkumu nelze však omezovat jen na samotný plán úkolů, ale řešit vždy v jednotě a současně všechny následující problémy:

1. stanovení vědeckých a výzkumných úkolů, jejich soustavné usměrňování, koordinaci a kontrolu využití výsledků,

2. organizaci vědeckých a výzkumných pracovišť a plánování rozvoje soustavy těchto pracovišť,

3. plánování a řízení výchovy nových vědeckých pracovníků a zvyšování vědecké kvalifikace dosavadních vědeckých kádřů.

Všechna tato opatření je však možné správně provádět jen na základě jasně stanovených jednotných cílů závazných pro všechny vědní obory, která by byla možná shrnout asi pod tyto komplexní cíle a úkoly:

1. Hlavní problémy dalšího zvyšování obranyschopnosti země s důrazem na počáteční období války.

Pod tento komplexní úkol by bylo možné zahrnout asi tyto stěžejní úkoly:

- na základě studia výsledků sovětské vojenské vědy, buržoazních vojenských teorií a výstavby ozbrojených sil řešit zásadní orientaci ve výstavbě čs. ozbrojených sil vzhledem k jejich postavení a úloze v rámci Varšavské smlouvy;
- problémy rozvoje válečného potenciálu a řízení státu vzhledem k přípravě obrany země, ekonomickému zabezpečení příští možné války a řízení ozbrojených sil i zázemí ve válce;
- základní problémy operační, bojové a morálně politické přípravy ozbrojených sil a obyvatelstva pro příští možnou válku a základní problémy bojové pohotovosti vojsk;
- ochrana proti ZHN a problémy zdravotnického zabezpečení státu a armády vzhledem k přípravě a vedení příští možné války.

2. Řešit problémy, související s třídním charakterem soudobé války, vojenskou politikou strany a stranickou prací v armádě. Rozpracovávat podklady pro nejučinnější realizaci usnesení ÚV KSČ v otázkách vojenské politiky strany a podklady pro řešení zásadních problémů v další perspektivě.

Stěžejní úkoly k tomu vytyčit následovně:

- třídní politická podstata příští možné války;
- leninské principy budování socialistických ozbrojených sil a jejich realizace ve vojenské politice naší strany. Problém jednoty armády a lidu;
- úloha člověka a techniky a význam morálního činitele v soudobé válce;
- morální profil předpokládaného nepřítelě a problémy západoněmeckého militarismu a revanšismu;
- charakteristické rysy budování vyspělé socialistické společnosti a jejich odraz v budování a výchově ozbrojených sil:
 - v nejbližší budoucnosti,
 - v další perspektivě

3. Zvyšování operační připravenosti vojsk pro vedení soudobých operací zejména v počátečním období války

Stěžejní úkoly:

- zákonitosti a způsoby vedení soudobých operací;
- obsah a metody operační přípravy;
- materiální, technické a zdravotnické zabezpečení;
- řešení prostředků motorizace a mecha-

nizace vzhledem k požadavku vysoké pohyblivosti vojsk a konkrétním úkolům čs. armády.

4. Zvyšování bojové pohotovosti a připravenosti vojsk

Stěžejní úkoly:

- zákonitosti a způsoby vedení soudobého boje;
- zvyšování politických a morálních kvalit vojsk vzhledem k charakteru soudobého boje a dalšímu vývoji vojenství;
- rozvoj iniciativy a aktivity. Problémy výchovy u perspektivních druhů vojsk;
- obsah a metody přípravy vojsk vzhledem k současným podmínkám a dalšímu rozvoji vojenství;
- materiální, technické a zdravotnické zabezpečení bojové činnosti vojsk;
- pedagogika a psychologie v podmínkách armády;
- řešení výzbroje a výstroje všech druhů vojsk.

5. Velení a spojení v podmínkách soudobého boje a operace. Metody organizátorské, řídicí a tvůrčí činnosti v armádě

Stěžejní úkoly:

- systém velení, spojení a metody práce velitelů a štábů;
- maximální využití a konstrukce nové techniky pro velení a spojení;
- marxismus-leninismus — teoretický a metodologický základ vojenské vědy;
- metody vojenskovo-vedeckého zkoumání.

6. Rozvoj a maximální využití automatizace a mechanizace v armádě

Stěžejní úkoly:

- automatizace a mechanizace velení;
- využití samočinných počítačů pro evidenci a statistiku v armádě;
- využití automatických zařízení pro řízení palebných prostředků a ovládání bojové techniky.

7. Ochrana proti zbraním hromadného ničení

Stěžejní úkoly:

- výzkum technických prostředků ochrany, průzkumu a likvidace následků;
- výzkum zdravotnického zabezpečení a zdravotnických prostředků ochrany.

8. Výzkum využití nových konstrukčních a plastických hmot

Nástin těchto komplexních a stěžejních úkolů může být jen prvním podkladem k jejich skutečnému rozpracování. Vytyčení komplexních a stěžejních úkolů předpokládá hluboký rozbor skutečných potřeb armády, rozbor možností pro vytváření vědeckovýzkumné základny, rozbor možností využít výsledky práce celostátní vědeckovýzkumné

základny a možností čerpat ze sovětských zkušeností a zkušeností našich spojenců.

I po provedení tohoto rozboru bude nutno komplexní a stěžejní úkoly vytyčít velmi všeobecně, avšak na základě předem provedené poměrně značné konkretizace. K tomu bude třeba mít jasnou představu o hlavních a dílčích problémech, které budou zahrnuty do každého komplexního a stěžejního úkolu.

Kromě toho bude třeba vytyčení komplexních a stěžejních úkolů provádět jak z hlediska zabezpečení potřebné koordinace a významu řešených problémů, tak i z hlediska reálných možností jejich cílevědomého a konkrétního obsahového řešení. V zájmu zabezpečení spojení vědy s praxí nepokládám za správné vytyčovat tyto úkoly zásadně jen podle vědních oborů nebo podle současných názorů na obsah a členění vojenské vědy.

Za komplexní úkoly považují především nejdůležitější problémy, které podstatně zasahují do více vědních oborů a je možno je řešit jen za předpokladu jejich jednotného řešení a těsné spolupráce pracovišť různých oborů. Kromě toho jsou zahrnuty pod komplexní úkoly nejvýznamnější problémy, které sice bude možné v podstatě řídit jednou sekcí, které však uvnitř této sekce vyžadují rozsáhlou spolupráci a jednotné úsilí více oborů.

Za stěžejní úkoly se považují ty problémy, které mají pro armádu značný význam, ale jejichž řešení v podstatě lze řídit jednou sekcí, i když též vyžadují větší nebo menší rozsah spolupráce ostatních sekcí.

Komplexní plánování a řízení vědecké práce nemůže skončit jen u plánů a koordinační činnosti. Smysl těchto opatření, ať již se provádějí v SSSR nebo v našem státě, je daleko hlubší. Má podstatně zasáhnout i do celé struktury vědeckovýzkumné základny. Půjde především o proces vytváření a slučování pracovišť v tom smyslu, aby tato pracoviště byla schopna řešit komplexní úkoly, stěžejní úkoly a hlavní problémy nebo alespoň jejich podstatnou část. To v podstatě znamená, že probíhá nový proces kategorizace vědních oborů zejména s cílem zaměřit úsilí na komplexní a rychlé vyřešení rozhodujících problémů.

Ve všech vědních oborech a zejména ve vojenské vědě je v současných podmínkách nezbytné řešit některé úkoly rychle, tak, aby výsledky práce mohly být včas uplatněny a nezastaraly ještě před jejich realizací. Z toho vyplývá požadavek, aby práce na těchto úkolech byla zabezpečena dostatečným počtem schopných kádrů a aby řešení takových úkolů bylo všestranně zabezpečeno i na úkor jiných, méně významných

úkolů. To například vyžaduje jinak než dosud chápat požadavek zapojení učitelů na vojenských akademích do vědecké práce. K vyřešení neodkladných úkolů bude účelné uvolnit na určitou dobu některé učitele od pedagogických úvazků, nahradit je jinými, které na tuto dobu bude možné opět uvolnit od vědecké práce. Jen tak může vědecká práce přinést hodnotné a včasné výsledky.

Plán komplexních a stěžejních úkolů vědecké práce v naší armádě musí být současně směrnicí pro postupné budování vědeckovýzkumné základny a přípravu vědeckých kadrů. Dosavadní zkušenosti z rozvíjení vědecké práce v armádě jasně ukazují, že vyřešit vědecký úkol je možné jen na základě k tomu zvlášť vytvořených pracovišť nebo dočasně a skutečně uvolněných kolektivů pro tuto práci.

Proto je třeba současně s plánem komplexních úkolů plánovat i postupné budování vědeckovýzkumné základny a včas zřizovat i základ těchto pracovišť, s výsledky jejichž práce se nebude počítat v nejbližší době, ale jejichž pracovníci budou zaměřeni hlavně na studium perspektivní problematiky a přípravu nových kadrů pro perspektivní obory. To je také jeden z rozhodujících předpokladů efektivnosti vědecké práce a účelného hospodaření s prostředky, vynaloženými na tuto činnost. Není vždy efektivní požadavek, aby vědecké úkoly řešili důstojníci při výkonu svých funkcí nebo při uvolnění pro vědeckou práci na značně omezenou dobu.

Požadavek zapojit do vědecké práce široký okruh lidí je správný jen tehdy, jestliže se budou moci opřít o systematickou práci stálých pracovišť a o vědeckometodické zkušenosti jejich pracovníků. Pak bude mít i podíl širokého okruhu lidí na řešení vědeckých úkolů svůj praktický přínos, jejich příspěvky bude možno na vědeckých pracovištích shrnout a dovést do požadovaných závěrů a praktické realizace.

Na základě vytyčení komplexních úkolů a rozboru současného stavu v jednotlivých vědních oborech bude možné ujasnit, kde je nutno vidět těžiště vědecké práce v naší armádě a v jednotlivých vědních oborech. Bude třeba hlouběji než dosud rozlišit, v kterém oboru bude MNO jediným řešitelem, kde může spolupracovat s civilním sektorem a kde se může na vědecké práci jen částečně podílet. Z toho bude nutno při dalším rozpracování podkladů pro konferenci vyvodit i konkrétní závěry pro obsah a rozsah úkolů každého vědního oboru, pro řešení otázek spolupráce i pro správný poměr v budování vědeckovýzkumné základny.

Komplexní a dlouhodobé plánování musí

také zabezpečit kontinuitu řešení úkolů a zabezpečit sledování a studium problémů, i když v určité době zcela neuzrálé jejich nové řešení. Jen tak bude naše vědecká základna mít schopnost pohotově do hloubky vyřešit otázky, které se v určité době stanou aktuálními a praxe si vynutí jejich nové rozpracování. To předpokládá trvale určit pracoviště, popřípadě katedry, složky nebo jiné kolektivy, odpovědné za nepřetržitě studium a za iniciativu v daném okruhu problémů.

☆

Komplexní úkoly nutně vyžadují i nové formy styku a spolupráce všech sekcí i nového systému řízení, který by zabezpečoval koordinovanost, komplexnost a účinnost odshora až dolů. Proto se chce dále zabývat otázkou, jaké orgány a jaký systém řízení by bylo vhodné k tomuto účelu vytvořit.

Především k otázce kolektivních řídicích a poradních orgánů. Na tomto úseku bude rovněž účelné zabezpečit důslednější aplikaci nového systému, zavedeného v ČSAV, který se podle dosavadních zkušeností plně osvědčuje. Při promítnutí tohoto systému na podmínky naší armády půjde v zásadě o zavedení takového systému poradních, koordinačních řídicích orgánů, který by zabezpečoval:

1. Plánování, řízení, koordinaci a využívání výsledků vědecké práce vzhledem k perspektivám rozvoje vojenství i konkrétním potřebám naší armády a obrany státu.

2. Vědeckometodické řízení a koordinaci úkolů, správný směr bádání, správnou metodiku práce, důsledné splnění a využití výsledků vyřešených komplexních a stěžejních úkolů.

Těmto požadavkům by odpovídal tento systém:

K plnění prvního úkolu zachovat předsednictvo vědecké rady MNO v dosavadním počtu a složení, při čemž je posílit některými schopnými vědeckými pracovníky, zejména hlavními řešiteli komplexních úkolů.

Kromě toho vytvořit sekce VR MNO v rozsahu asi dosavadních předsednictev sekcí posílených o vědecké pracovníky — předsedy komisí komplexních úkolů a rad stěžejních úkolů. Do práce těchto sekcí zapojovat podle potřeby a charakteru jednání odpovědné náčelníky ze složek MNO a další vědecké pracovníky. S některými výjimkami zrušit odborné skupiny dosavadních sekcí VR MNO. Toto řešení se ukazuje správným proto, že činnost odborných skupin se rozvinula jen tehdy, byla-li jejich kompetence spojena s řešením konkrétního úkolu. Když se takový úkol nepodařilo formulovat skupina živořila nebo prakticky odušňovala.

K plnění druhého úkolu v řídicí práci, tj. k řízení komplexních úkolů a stěžejních úkolů vytvořit komise komplexních úkolů a rady stěžejních úkolů.

Komise komplexních úkolů by řídila podle charakteru úkolu přímo předsednictvo VR MNO nebo sekce.

Rady stěžejních úkolů by řídily sekce VR MN. Předsedou rady by bylo účelné ustanovovat zpravidla představitele té složky MNO (vědeckého pracoviště složky), jejíž pracoviště nese hlavní tíhu řešení stěžejního výzkumného úkolu. Některé stěžejní úkoly budou členěny na hlavní problémy. Pro každý hlavní problém bude účelné jmenovat koordinátora, kterým bude zpravidla odpovědný pracovník vedoucího pracoviště.

Činnost těchto orgánů vědecké rady MNO by neměla ovšem zprošťovat odpovědné náčelníky a složky odpovědnosti za řádné a včasné plnění výzkumných prací na pracovištích jimi řízených, ani povinnosti kontrolovat tato pracoviště, neboť prvořadým úkolem orgánů vědecké rady by bylo vědeckometodické řízení úkolů a koordináční činnost obsahového charakteru.

Nechci rozebírat konkrétní formy práce těchto orgánů. Ty budou různé a budou se vytvářet podle konkrétních podmínek a charakteru úkolů jimi řízených. S ohledem na rozdílnost názorů považuji však za nutné se vyjádřit k jejich hlavnímu poslání. Mnozí soudruzi se totiž domnívají, že jediné zapojením hlavních funkcionářů naší armády do konkrétní vědecké práce je možné vyřešit složité vědecké úkoly. Tento názor by byl obecně správný, kdyby ovšem byla správně chápána i forma jejich účasti. Těžiště jejich činnosti podle mého názoru nemůže spočívat v zabezpečování vědeckometodického řízení úkolu a jeho nepřetržitě koordinace prováděné do všech důsledků. Plnění takové funkce nezbytně vyžaduje na daném úkolu nepřetržitě pracovat, studovat řadu materiálů, řídit předávání zkušeností, zabezpečovat výměnu názorů a plnit jiné úkoly, které vyžadují osobní kontakt se všemi pracovišti, jež daný komplexní úkol řeší. Podívejme se však, jaké reálné časové možnosti mají naši nejvyšší funkcionáři a dojdeme k závěru, že požadavek vědeckometodického řízení komplexního nebo stěžejního vědeckého úkolu vylučuje možnost, aby tuto funkci plnili výhradně nejvyšší funkcionáři. Ti mají mnohem důležitější úkoly a to i na úseku samého řízení vědecké práce. Proto také snaha takovým způsobem zaměřit jejich úlohu v rozvoji vědy vzhledem k realitě požadavků nutně ztroskotala.

Jestliže tito funkcionáři budou pro vědu správně vytyčovat úkoly na základě zna-

lostí perspektivy a požadavků praxe, v hlavních rysech usměrňovat úsilí vědecké práce, vytvářet pro ni podmínky, mít smysl pro nové a zabezpečovat realizaci výsledků vědecké práce v praxi, pak tímto způsobem pomohou rozvoji vědy mnohem více než kdyby rozptylovali své úsilí na přímé řízení práce pracovišť a pracovníků. Je samozřejmě, že poskytování konzultací vedoucím řešitelům úkolů a přímá účast jmenovaných funkcionářů na vědecké práci, bude vždy velmi účelná a potřebná. Je však třeba vidět skutečné možnosti našich hlavních funkcionářů a nežádat na nich úkoly, které při nejlepší vůli splnit nemohou.

Charakter požadavků kladených na hlavní funkcionáře tedy v zásadě i určuje jejich zařazení do kolektivních orgánů k řízení vědecké práce. Bude to především předsednictvo vědecké rady MNO a předsednictva jejích sekcí, i když i do těchto orgánů bude nejvyšší účelné zařadit více vědeckých pracovníků.

Vpředu uvedené názory ovšem nevylučují možnost a nutnost účasti hlavních funkcionářů v komisích komplexních úkolů i radách stěžejních úkolů. Zásadně však je nutné, aby tyto orgány byly převážně složeny z náčelníků a vedoucích pracovníků různých vědeckých pracovišť, vědeckopedagogických kádru akademiků a z pracovníků složek MNO, kteří jsou pověřeni řešením určitého úseku daného úkolu.

U některých úkolů, které budou zvlášť tajného charakteru, budou nezbytné i řešení jejich konkrétního řízení a mnohde i řešení zabezpečovat hlavní funkcionáři, avšak dobrých výsledků bude zde možno dosáhnout jen za předpokladu jejich dočasného uvolnění od řešení běžných operativních problémů. I do takových kolektivů bude však nutné zařadit některé vědecké pracovníky a dát jim potřebnou důvěru. V tom si můžeme vzít příklad, jak obdobné úkoly řeší ústřední výbor naší strany, který se v zájmu věci neobává pro plnění významných problémů uvolnit i význačné funkcionáře a dát plnou důvěru některým schopným a straně oddaným vědeckým pracovníkům.

Komise komplexního úkolu (rada stěžejního úkolu) musí tedy řešit otázky konkrétního obsahového a metodického řízení. Jejím úkolem by mělo být také včas navrhovat kádrová, materiální, organizační a jiná opatření nutná pro řešení úkolu v nejbližší době a v další perspektivě, podle toho jak vyvstávají nové otázky a nové směry ve výzkumu na daném úseku. Komise musí být hlavně zárukou vysoké vědecké úrovně řešení všech stěžejních úkolů (hlavních problémů) i jejich jednotného zaměření k cílům vyvolávajícím z vojenskopolitického a technicko-ekonomického zdůvodnění úkolu,

hospodárnosti práce a praktické využitelnosti jejich výsledků. Tomuto poslání musí odpovídat i složení komise (rady).

Podle dosavadních zkušeností není však reálné požadovat, aby jednotnost obsahového řízení vědecké práce a její soustavnou koordinovanost do všech praktických důsledků zabezpečila sama vědecká rada, jejíž členové plní své úkoly kromě svých funkčních povinností.

Z tohoto důvodu bude nutné, aby tuto oblast činnosti řídil funkcionář s vysokou pravomocí, náležitou autoritou a přehledem. Podle toho by bylo nezbytné upravit organizace, působnost a začlenění pracovních orgánů vědecké rady a jejich sekcí tak, aby především sekretariát vědecké rady měl reálné možnosti plnit úkoly dané požadav-

kem jednotného a komplexního řízení vědecké práce. To prakticky znamená přizpůsobit jeho složení a začlenění požadavku řízení všech vědních oborů v armádě. Podobně jako je tomu u sekretariátu státního plánu výzkumu, bude třeba, aby příslušníci sekretariátu vědecké rady vykonávali funkci sekretářů a členů komisí komplexních úkolů a podíleli se na řešení těchto úkolů. Obdobně bude účelné zabezpečit činnost sekcí.

Realizaci uvedených požadavků bude možná účelně provádět i postupně tak, jak bude složitost a rozsah úkolů narůstat a podle toho, jak se bude rozvíjet naše vědecká základna. Tendence k neustálému zvyšování úloh vědy jsou však tak nesporné, že si v budoucnu podobná opatření stejné vynutí.

Význam správného zaměření a perspektivnosti vojenskovědecké práce

Úroveň vojenskovědecké práce při správném pochopení vlivu technického rozvoje, politiky, společenskoeconomických a jiných činitelů nejvíce rozhoduje o správném zaměření, perspektivnosti a výsledcích vědecké práce v naší armádě. Proto také věnujeme mimořádnou pozornost řešení základních teoretických otázek a dostatečné perspektivnosti na tomto úseku. Plně to potvrzují dosavadní zkušenosti, ať již vznikly z negativního nebo pozitivního vlivu stavu rozpracovanosti úkolů na vojenskoteoretickém úseku.

V naší armádě existují různé názory na perspektivnost vědecké práce a na využitelnost jejích výsledků v praxi. Z dosavadních diskusí o směrech rozvoje vojenskovědecké práce je zřejmé, že se tu střetává snaha mít co nejdříve k dispozici výsledky pro využití v praxi a na druhé straně požadavek, aby věda ukazovala s dostatečným předstihem cestu praxi.

Správnou a srozumitelnou odpověď k řešení těchto problémů najdeme jen tehdy, vyjdeme-li z dlouhodobých zkušeností sovětské a naší celostátní vědeckovýzkumné základny, která již v podstatě prošla etapou ujasňování významu perspektivnosti a spojení vědy s praxí na základě marxistickoleninské teorie a závěry uplatnila v praktických opatřeních.

Při rozboru této problematiky se však neobejdeme bez řešení vztahu mezi základním a aplikovaným výzkumem. Potíže jsou však v tom, že není dosud jasně formulován obsah základního a aplikovaného výzkumu ve vojenské vědě. Tomu se ale při diskusích k řešení problematiky nemůžeme vyhnout. Jestliže však v současné době není ještě ukončena diskuse o samém obsahu vojenské vědy, nelze samozřejmě ani přesně vymezit obsah základního a aplikovaného

výzkumu ve vojenské vědě. Přesné vymezení hranic mezi základním výzkumem a aplikací není však ani účelné a nezbytné. Oba druhy výzkumu se navzájem prolínají a v praxi na sebe těsně navazují.

Všeobecně je za základní výzkum považována teoretická a experimentální vědecká práce, zabývající se rozбором, analýzou a řešením základních přírodních a společenských jevů obecné platnosti. Za aplikovaný výzkum je považována výzkumná činnost, zaměřená na studium a ověřování možností využití výsledků základního výzkumu na stanoveném konkrétním úseku, nebo ke stanovenému konkrétnímu cíli.

Vyjdeme-li z této všeobecné formulace a ze sovětské diskuse k základním otázkám vojenské vědy, pak pod pojmem základní výzkum ve vojenské vědě je třeba zahrnout především vojenskovědeckou práci v oblasti základní teorie vojenské vědy, která zahrnuje studium soudobého ozbrojeného boje, vědecké zobecňování základních pojmů vojenské vědy i souvislosti s obecným vývojem vědy a techniky a na jejich základě se rozvíjejícího vojenství. Má za úkol určit úkoly stojící před vojenstvím a tendence jeho vývoje. Musí odhalovat, studovat a rozpracovávat specifické zákonitosti ozbrojeného boje.

Obsahem základního výzkumu jsou tedy otázky obecné teorie vojenské vědy, které zasahují do všech jejích oblastí, objasňují základní ideové a teoretické principy vojenské vědy, spojují všechny její části, odvětví a stránky v jediný systém.

Strategie, operační umění, taktika a jiné součásti vojenské vědy mají své zákonitosti, jejichž odhalování je předmětem základního výzkumu. Ani strategie jako celek není tedy obecnou teorií. Má své základní otázky a svou aplikaci. Nevyjadřuje jen

obecné zákonitosti, ale je vyjádřením určitého základního a konkrétního způsobu vedení války.

Za předmět základního výzkumu v oblasti operačního umění bude správně považovat jen studium podstaty operace, rozvíjení operačních prostředků boje a zkoumání zákonitostí, jimiž se řídí operace jako zvláštní jev ozbrojeného zápasu. Předmětem aplikovaného výzkumu pak bude na základě těchto obecných závěrů rozpracovávat způsoby a formy přípravy a vedení operace.

Obdobně tomu bude u taktiky.

Po hrubém definování základního a aplikovaného výzkumu ve vojenské vědě (ke správnosti bude třeba ještě diskutovat) je možné přejít k rozboru významu a správných proporcí těchto dvou směrů ve vojenskovevědecké práci.

Všeobecně správný názor na řešení problému nalezneme při aplikaci závěrů učiněných nejvyšší kvalifikovanými vědci na mezinárodním sympoziu o plánování ve vědě konaném v roce 1960 v Praze.

Jestliže budeme hledat odpověď na to, jak konkrétně ve vojenskovevědecké práci řešit hlavní zaměření výzkumu, do jaké míry řešit základní teoretické otázky a kde pouze aplikovat, je třeba se nejdříve podívat, jaké konkrétní obtíže vznikají z nesprávně stanovených proporcí, nebo dokonce jednosměrného zaměření výzkumu. Bude-li totiž dostatečně nebo nadměrně rozvíjen výzkum aplikovaný a nedostatečně výzkum základní, může sice po určitou dobu výzkum odpovídat dosti pohotově na denní potřeby armády a obrany státu, ale bude pracovat s malou produktivností, povrchně a empiricky. Bude žít z podstaty a v odhalování nových cest bude odkázán jen na opožděné napodobení poznatků získaných jinde. Takovýmto způsobem nebude možné aktivně přispívat k rozvoji socialistické vojenské vědy.

Při opačné situaci, při dobře rozvinutém základním výzkumu a nedostatečně silném aplikovaném výzkumu, bude sice základní výzkum činit nové objevy, odhalovat zákonitosti a vytýčovat perspektivní linie, ale to vše bude málo navazovat na naše konkrétní potřeby. Výsledky základního výzkumu nebudou dováděny do náležitě konkretizace a nebudou v praxi přejímány a realizovány.

Uvážíme-li všechny tyto okolnosti, musíme i v naší vojenskovevědecké práci považovat základní výzkum za významnou a perspektivně nejefektivnější část výzkumu. Myslím, že ani nezištné předávání zkušeností Sovětským svazem a naše postavení v rámci socialistické obranné soustavy nás neoprávněují k jinému závěru.

Jestliže si všimneme navrhovaných kom-

plexních úkolů, je jasné, že základní výzkum ve vojenské vědě (chápán její širší obsah podle probíhající diskuse) se bude týkat poměrně širokého okruhu našich specifických problémů. Vždyť např. perspektivu rozvoje našich ozbrojených sil a jednotlivých druhů vojsk musíme kromě všeobecně platných tendencí řešit s ohledem na naše vlastní společenskoekonomické a technické podmínky a možnosti i s ohledem na charakter válčičství, zvláštnost našich úkolů a při zvážení dalších, pro nás specifických okolností. Nikdo snad nebude pochybovat o tom, že je třeba řešit problém, jak se bude konkrétně odrážet budování vyspělé socialistické společnosti v našem státě na budování ozbrojených sil a v požadavcích na jejich výchovu a výcvik. Všechno to se musí odrazit i ve vojenském umění, i když půjde jen o méně významné zvláštnosti proti sovětskému vojenskému umění. Stejně však považují za nutné v rámci našich internacionálních povinností, kromě pro nás specifických otázek zkoumat i jiné základní problémy, zejména na těch úsecích, kde můžeme navazovat na naše dobré zkušenosti a výsledky, na naše technické předpoklady a na zaměření výzkumu (nejen v armádě) v oboru technickém, společenském a ekonomickém.

Význam základního výzkumu nezdůrazňují však jen shora naznačené naše konkrétní potřeby. Nejde totiž ani tak o rozsah základního výzkumu, ale o to, že bez řešení a pochopení základních teoretických otázek nebudou naši pracovníci schopni správně řešit problém aplikace sovětských zkušeností a rozhodně ne již základní teoretické problémy specifické pro naši armádu.

Výsledků základního výzkumu ve vojenské vědě bude možné využít jedině, když budou problémy řešeny na základě hluboké analýzy současného stavu a perspektiv vývoje. Naše velmi časté rozpaky nad tím, jak hodnotit a využít výsledků výzkumu založených na okamžitě se vyskytnuvších potřebách, plně potvrzují, že jen perspektivně zaměřená vojenskovevědecká práce může přinést potřebný efekt a užitek. Bylo totiž velmi častým zjevem, že při řešení úkolů zdánlivě vyvolaných aktuálními potřebami vyvstaly často nové okolnosti, které vyžadovaly zcela jiného pohledu a jiných závěrů. Tento stav byl pochopitelně zaviněn i podmínkami danými pro řešení úkolů i možnostmi a předpoklady jeho řešitelů. Jestliže tedy podceňujeme řešení obecných a perspektivních otázek vojenské vědy a prohlašujeme je za plané teoretizování, pak je třeba hledat příčinu především v povrchní analýze problémů a v malém úsilí tyto teoretické závěry promítnout do všech

úseků vojenské vědy včetně taktiky, výcviku, výchovy apod.

Kromě požadavků perspektivnosti je ovšem třeba vidět, že řešení mnoha otázek nestrpí odkladu. Praxe si vynutí řešení mnohých problémů v krátké době. Odpovědně je však může vyřešit jen stálý základní kádř zkušených pracovníků na základě předchozího studia a řešení obecných otázek a zákonitostí v dané problematice. Jestliže takovéto problémy vyvstanou, pokládám za jediné efektivní vynaložit na jejich vyřešení maximum sil, plně pro tento účel uvolnit potřebný počet pracovníků a vytvořit jim nejvýhodnější podmínky. Odpadnou tak nepříznivé důsledky ukvapeného řešení problémů projevující se v nedomyšlenosti závěrů a nutnosti řešit týž problém za krátkou dobu znovu, nehledě ke škodám způsobeným realizací nedomyšlených opatření. Je však třeba pochopit, že rychle a odpovědně je možné splnit takovéto úkoly tehdy, bude-li k dispozici stálý základní kádř zkušených pracovníků, který na základě předchozího studia a řešení obecných otázek k dané problematice bude moci převzít vedení úkolu.

Studiem základní teorie vojenské vědy se tedy musí zabývat všechna pracoviště a nejen ta, která budou pro základní výzkum speciálně určena. Právě tak jako nelze přesně určit, kde končí základní výzkum a kde začíná aplikace, není ani správné při ukládání vojenskovodeckých úkolů přísně oddělovat řešení obou problémů. Podle zkušeností získaných v různých vědních oborech a dnes ve vědě obecně uznávaných, je však naprosto nezbytné vyčlenit některá pracoviště jen pro řešení otázek základního výzkumu a perspektivních otázek. Jinak požadavky na řešení otázek vyplývajících z okamžitých potřeb znemožní soustředit úsilí na řešení důležitých perspektivních problémů. Při tomto rozdělení pracovišť však nesmí dojít k roztržce teorie a praxe. Základní výzkum se musí opírat o práci výzkumu aplikovaného, spolupracovat s jeho pracovišti, aby neztratil styk se současným stavem operační taktické praxe a s jinými konkrétními problémy života naší armády a obrany státu.

Zrovna tak je na druhé straně zdůrazněn požadavek na pracoviště aplikované teorie. Nebudou-li se totiž pracoviště v aplikované teorii zabývat studiem a řešením některých základních otázek, budou nutně docházet k povrchním závěrům a budou mít blízko k zúženému a empirickému posuzování jevů. Ve svém výzkumu se budou těžko dostávat na úroveň současných poznatků. Takováto pracoviště a pracovníci se budou jen velmi těžko dostávat ke správné

konkretizaci základních pouček socialistické vojenské vědy.

K tomu by bylo možné uvést řadu příkladů z naší praxe.

Zkoumejme, proč např. v současné době pokulhává řešení otázek taktiky a i úroveň současné praxe na tomto úseku za objektivními požadavky soudobého ozbrojeného zápasu? Proč taktika nemůže stačit operačnímu umění?

Objektivní příčinou je rozpor mezi možnostmi strategických a operačních prostředků hromadného ničení a reálnými možnostmi pozemních vojsk a další skutečnosti.

Na teoretickém úseku je však třeba hledat příčiny zaostávání rozvoje taktiky především v nedůsledném pochopení a uplatňování některých zásad obecné teorie vojenské vědy.

Nedocneje se například skutečnost, že dříve nové technické prostředky měly přímý vliv především na taktiku a na operační umění a teprve jejich prostřednictvím na strategii. Nyní se tato zákonitost změnila. Soudobé bojové prostředky, jako jaderné zbraně a jiné zbraně hromadného ničení, mají naopak bezprostřední vliv především na vývoj strategické teorie a praxe a teprve jejím prostřednictvím na operační umění a taktiku. Pro operační umění nemůže být proto již tak určující, jaká je taktika. Ta se musí v rámci reálných možností vojsk přizpůsobit možnostem hlavních strategických a operačních prostředků a požadavkům strategie a operačního umění.

Je pochopitelné, že působením této objektivní příčiny bude vždy taktika poněkud pozadu za rozvojem operačního umění. Při poznání všech zákonitostí je však možné tuto nepříznivou situaci v oblasti taktiky podstatně omezit, i když ne zcela likvidovat. Nutným předpokladem ovšem je, aby existovala taková pracoviště, která by na základě znalosti obecné teorie vojenské vědy i požadavků strategie a operačního umění byla schopna pohotově řešit problémy taktiky. Tato pracoviště by pak také mohla správně ovlivňovat požadavky na technický rozvoj a konkrétně jej usměrňovat na řešení rozporů mezi možnostmi vojsk a strategických a operačních prostředků hromadného ničení. Za těchto podmínek by pak bylo možné daleko správněji a rychleji řešit i otázky výchovy a výcviku vojsk a všechny ostatní otázky podmíněné důkladným a perspektivním vyřešením hlavních zásad bojové činnosti vojsk.

Zdůvodňovat potřebu perspektivnosti vojenskovodeckého výzkumu a významu obecných otázek vojenské vědy by bylo možné na řadě dalších příkladů. Všechny by ukazovaly na nutnost učinit konkrétní opatření k tomu, aby nedostatečně rozpraco-

vání zásadních otázek soudobého vojenství neomezovalo možnost stanovit správnou linii na všech úsecích budování armády a obrany státu a nebylo brzdou rozhodného obratu ve stylu a metodách organizátorské a řídicí práce.

Myslím však, že z předchozího rozboru již dostatečně vyplývá závěr, že **efektivnost a usměrňující úloha vojenskovědecké práce je do značné míry podmíněna jejím účelným zaměřením na nejbližší potřeby praxe i na**

řešení perspektivních otázek (otázek základní a aplikované teorie). Snaha řešit jen to, co vyplývalo z bezprostředních potřeb praxe a konkrétních nedostatků, odváděla často naše pracovníky od řešení nejdůležitějších a rozhodujících problémů pro zvýšení obranyschopnosti státu. Zúžené chápání vztahu teorie a praxe nevedlo tedy k tomu, aby výsledky teoretické práce sloužily více praktickým potřebám, ale vedlo k zcela opačným výsledkům.

Závěrem nutno říci, že zabezpečení perspektivnosti vědecké práce a tím také možnosti maximálně využívat jejích výsledků závisí hlavně na kádrové a materiální základně pro vědeckou práci, avšak její účelné budování si nelze představit bez jasného vytyčení dostatečně perspektivních a komplexních úkolů, ani bez tomu odpovídajícího systému a metod řízení. Proto práce na stanovení komplexních úkolů musí být nejdůležitější činností v období příprav konference. Bez tohoto základu by vše ostatní bylo stavěno na vodě a od konference by nebylo možné očekávat správné závěry. Vytyčení jasné linie pro veškerou vědeckou činnost je však velmi závislé na úrovni vojenskovědecké práce, což zavazuje vytvářet pro její rozvoj nejvýhodnější podmínky.